

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 1. Respondetur ad varias Auctorit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

cum ad actum liberum requiratur motio moralis, & physicus influxus, bonam actionem utroque modo incipit Deus, in malis autem actibus hæc moralis motio non potest esse immediate à Deo; quia defectuosa est, unde incipit à causa deficiente, vel Diabolo, vel homine, vel inadvertentiâ: & suppositâ hac motione moralitum primum incipit influxus Dei, in id, quod entitatis est, in illo actu: quia Deus sub ratione Entis, non sub ratione deficientis concurrat ad omnia, utpote nusquam deficiens, sed semper Ens.

CONTRA est. Tum quia Semi-Pelag. dicebant quidem per Aug. Deum fieri auctorem peccati, sed immerito, quia ex hac Majori, Gratiâ etiam ad initium salutis est necessaria, inferbant, ergo si ponatur peccatum, referri debet in Deum non ponentem initium salutis; nos autem id urgemus non ex hoc principio in sententia Thomist. sed quia determinat Deus ad actionem peccaminosam, sine qua determinatione, non fuisset posita actio peccaminosa, & illâ positâ, inevitabiliter sequitur. Tum, quia concedo Deum concurrere ad actiones peccaminosas; sed difficultas est, An concurrat prædeterminando antecederet; quod enim concurrat ad peccatum, tenetur ex conditione causæ primæ: nam concurrere potest dicere: Abuteris meo concursu, salvareque totam suam sanctitatem; prædeterminans autem Deus, non potest dicere: Abuteris mea prædeterminatione, cum sit posita intentione ponendi actus. Tum, quia ipsâ propositio objecti defectuosa non est primum quod movet, sed potius prædeterminatio ad ipsam propositionem defectuosam. Tum, quia ea quæ dicit, quod Deus non concurrat tanquam causa defectiva non convincunt; nam ad ostendendum Deum non peccare, non debet assumi, quia non est causa defectiva; dicam enim Deum posse mentiri, nec tamen peccaturum, quia ille non est causa defectiva; immo sequetur & non peccaturum, quia non est causa defectiva, & peccaturum, quia plus facit, quam Dæmon suadens peccatum: nec ostendetur ratio, cur hoc ipso decreto prædeterminativo non deiciatur causa indeficiens ad conditionem causæ deficientis. Insuper, quæro, An sit aliquid, quod si Deus faceret, colligeretur non solum esse causa efficiens, sed & deficiens? dicamque hoc totum haberi, si prædeterminat Deus ad materiale peccati.

RESPONDET 3. Idem Retorq. in nos difficultatem. Sententia cuius principium est illud, ad quod reducuntur omnes errores Pelagii, & Calvini est vicina utrique, nostra autem est talis; quod ipsum prob. Principium in quo fundatur nostra sententia est hoc, voluntas Dei efficax movens antecederet, & libertas creata, non possunt simul stare, sub hoc autem prin-

cipio subsumit Pelag. sed stare debet hominum libertas, ergo non datur voluntas Dei efficax, &c. Calvinus è contra subsumit, sed datur voluntas Dei antecederet efficax, ergo non datur libertas.

CONTRA est. Quia non est hoc accedere ad errorem tenere principium sub quo subsumitur error, nam Catholici, Arriani, Sabelliani tenemus hoc principium, Deus est unus; inferimusque Trinitatem non esse tres Deos; Arriani inferunt esse non nisi unam personam, & si sunt tres, esse tres Deos; Sabelliani inferunt, esse tria nomina distincta; nec tamen per hoc Ecclesia Catholica est vicina errori; sic nec Nos erimus vicini. Tum, quia illa Major si ut sonat, accipiat, non admittitur à nobis; nam admittimus voluntatem Dei efficacem præcedentem consensum absolutum salvâ libertate: quod si illic agatur de efficaciâ auferente posse oppositi, hanc negamus; sed in hoc non possumus convinci erroris.

Neque valet si DICAS cum Alvarez, sacerdotes in peccato mortali consecrans ponit malam actionem, & mortalem; quamvis ex objecto sit bona, ad quam tamen Deus efficaci decreto movet sacerdotem; Ergo idem dicendum de materiali peccati.

RESPONDETUR enim. Sicut negatur, à Nobis prædeterminatio physica universaliter, ita negatur in ordine ad consecrationem. Sed prædefiniatne Deus ad talem actum? Si duplex sit volitio, una consecrandi, & alia volitio peccati, poterit Deus priorem prædefinire; Si autem sit eadem, non prædefiniatur: est enim actio vitiosa.

DIFFICULTAS II.

De Argumentis Thomisticis Theologicis.

ALia erunt ab Auctoritate, alia magis à ratione. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Respondetur ad varias Auctoritates.

EAdem methodo quâ superius, proponemus Auctoritates, & in primis sunt;

Auctoritates S. Thomæ.

PRIMA AUCTORITAS est ex 1. p. q. 14. a. 13. quam proponit Alv. l. 2. d. 10. Deus non tantum cognoscit futura contingentia, ut sunt in seipsis, sed etiam ut sunt in suis causis, subdit Alvarez. scilicet determinatis.

RESPONDETUR. Illud ly determinatis non haberi in S. Thom. sed ejus contradictorium; nam dicit contingens in sua causa non esse

esse determinatum ad unum. Verba S. Thomae sic habent: *Alio modo potest considerari contingens, ut est in sua causa, & sic consideratur ut futurum, & ut contingens, nondum determinatum ad unum.* Quando autem ibid. q. 19. a. 3. ad 5. videtur pro determinatione stare, illo loco non plus vult, quam quod Deus omne, quod illi necessarium est ad agendum, à seipso habeat; causa autem contingens, debet determinari ab aliquo exteriori ad effectum, hoc est ab illuminatione, affectione, &c.

Ad locum ibid. ex a. 8. facilis etiam est responsio, quod contingens effectus, habeat suam contingentiam ex Deo, præparante scilicet causas contingentes, & conservante, quas absolute impedire potuisset necessitareque. Ibi enim querit S. Thom. ut patet ex titulo, An voluntas Dei necessitatem rebus volitis imponat, ostenditque posse imponere, quo etiam modo solvi debet Auctor. ex q. 22. a. 4. & ex Met. vel super Perihemias, quæ loca adducit Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 4.

Quando autem S. Thom. art. 8. cit. ad 3. admittit aliquam necessitatem antecedentem, quæ non destruat libertatem, admittit antecedentem duratione, non suppositione, decretum enim quodcumque, formabile à Deo salvâ libertate, antecedit tempore; quia ab æterno factum, adeoque duratione antecedit; Sed non antecedit suppositione, quasi ante suppositionem consensus, præcedendo sua voluntate, determinante ad unum, cum, ut inquit ibi in corpore S. Thom. *contingentibus accipiunt contingentes causas, & in sed contra familia habet.* Ad locum ex q. 82. a. 1. ad 1. ubi ait S. Thom. *Necessitas naturalis non aufert libertatem voluntatis.* Respondetur docuisse S. Thom. quod salva libertate potentia ipsius, possit ad hanc potentia agere aliquos actus necessarios, regnando bonum in communi. Quando autem q. 105. a. 1. ad 3. oppositum videtur sentire, non plus vult, quam ipsam determinationem, quæ se determinat causæ secundæ, esse à Deo, ratione scilicet virium collatarum à Deo, ratione primorum motuum immisissorum, quod etiam innuit ibidem a. 4. ad 2. q. autem 116. a. 1. in corpore, id solum docet, quod ea quæ nobis per accidens facta videntur, facta sint Deo sciente & ordinante, cujus providentiam nihil effugit, sed nego quod fiant Deo omnia prædeterminante. Rationes explicandi ita S. Thomam sumuntur ex iis, quæ allata in Probationibus, & ex oppositis locis S. Thomæ præcitatis.

SECUNDA AUCTORITAS est ex 1.2. q. 1. a. 4. Sed illo loco hoc ipsum docet, quod docuit 1. p. q. 116. a. 3. in corpore *fatum secundum considerationem secundarum causarum mobile est, sed secundum quod subest divina providentia immobilitate sortitur, non quidem absolute necessitate, sed conditionate, secundum quod dicimus hanc conditionem esse veram; si Deus præscivit, hoc futu-*

rum erit; ubi ut vides fatum dicit pendere in efficacia à suppositione effectus, sicut & ipsa scientia, procedit ex illa suppositione. Ibid. autem q. 9. a. 6. ad 3. ubi se remittit ad q. 109. a. 2. ad 1. hoc solum vult, quod ne detur processus in infinitum in deliberationibus, ut incipiant, movere nos Deum motione suâ. Unde etiam inferius q. 10. a. 4. in corpore, docet voluntatem ita moveri à Deo, quod illam non ex necessitate ad unum determinet.

3. AUCTORITAS est ex 2. 2. q. 24. a. 2. in corpore, ubi agnoscit S. Doctor impossibile esse, ut aliquis efficaciter motus ad actum charitatis, charitatem amittat: Quam impossibilitatem, nos etiam admittimus; sed non ratione prædeterminationis, sed selectionis auxiliorum, quæ sunt habitura effectum; & si sunt habitura, falsum est, quod sint non habitura effectum.

Ex eadem p. 2. 2. q. 17. a. 6. ad 2. quem locum ita recitat Alv. 1.2. d. 10. quod Deus dupliciter intueatur effectus contingentes, & futuros: Uno modo ut sunt in seipso præsentibus in æternitate, alio modo ut sunt in suis causis determinatis.

RESPONDETUR, hæc verba non haberi in S. Thom. sed eis contradictoria; verba S. Thomæ sunt: *Et quamvis contingentia futura, prout sunt in seipsis, sint determinata ad unum, tamen prout sunt in suis causis, non sunt determinata, quia possint aliter evenire.*

4. AUCTORITAS. De veritate q. 22. a. 8. in corpore. Sed illic non plus vult, quam quod Deus conferat, & compleat potentiam, auxiliis agendi. Ibidem autem q. 24. a. 14. hoc ipsum repetit. Deum scilicet determinare per immisionem cogitationum & indeliberatarum volitionum.

5. AUCTORITAS. ex lib. de Potentia q. 3. a. 7. ad 7. Sed illo loco non plus vult, quam quod sine concursu causæ primæ proportionato, non possit poni operatio creata, sicut sine motu artificis, non movet seipsum instrumentum, quæ determinatio in agentibus liberis ordinariæ sit per immisionem motuum primò primorum. Unde ulterius docet, quod operatio Dei præcedat operationem creaturæ, non quidem prædeterminando, ut volunt Thomistæ; sed dando vires, quarum collatio, antecedit operationem, & simul à solo Deo pendet.

Quæ autem adferuntur ex Lib. 1. contra gent. c. 66. non plus volunt, quam quod futura necessaria, habeant in causâ determinationem. Cap. autem 68. admittit influentiam causæ primæ in voluntatem ratione auxiliorum, non verò ratione prædeterminationis.

Per hoc tamen non negamus illud, quod docuit S. Thom. 1. p. q. 23. a. 6. ad 3. quod scilicet Deus in sensu diviso potuerit non prædestinare, & quod prædestinatio non tollat libertatem: Certè enim licet aliquid in sensu composito

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. Z:
D. VI
S

non possit non esse, si illa suppositio procedat secundum exercitium nostræ libertatis, quod supposito, quod sit, non potest non esse, non auferet libertatem; auferet autem, si illud *non potest non esse* aliunde oriatur.

Auctoritates S. Augustini.

R Edigo explicationes illarum ad certa principia, methodi & brevitatis causâ.

1. PRINCIPIMUM est. Quod in multis locis, ubi agit de infallibilitate gratiæ, agit de infallibilitate ex suppositione consequenti, de infallibilitate excludente negationem futuritionis effectûs; non autem excludente negationem potentiæ ad oppositum, de infallibilitate non prædeterminante, sed diligente auxilium efficiæ præ deefficaci. Unde

Concedimus cum Aug. l. de corr. & grat. c. 14. quod Deus magis habeat voluntates hominum in potestate sua, quam ipsi illas, & quia de hominum voluntatibus, quod vult cum vult, facit; sed negoid fieri ratione prædeterminationis, sed ratione immediatè præfatorum; non enim creatura sibi seligit auxilia, sed Deus illi.

Concedimus item cum S. August. Ench. ad Laur. c. 95. quod voluntas hominis non impediat ne fiat, quod vult omnipotens, sed non ratione prædeterminationis, sed ratione selectionis auxiliorum, prædefinitionum, &c.

Concedimus item cum S. Doctore gratiam efficacem à nullo corde respui; supposito enim, quod sit operatura, non potest non operari, daturque ut auferat cor lapideum, ut ait Aug. l. de prædest. SS. c. 3. & lib. de gratia & lib. arb. c. 16. Deum facere ut faciamus præbendo vires efficacissimas; sed efficacitate non destruyente posse oppositi, efficacitate ratione selectionis. Quando autem ibidem cap. 19. ait: *Non quia credimus, sed ut credamus, vocamur*; refutat Semi-Pelagianismum, qui initium fidei in nobis ponebat, quanquam hic locus spectat ad principium secundum.

Concedimus item cum Aug. ad Simp. l. 1. q. 2. quod effectus misericordiæ Dei, non sit in hominis potestate, hoc est selectio ipsa auxilii congrui, illoque collato, non est jam in hominis potestate ex suppositione consequenti non consentire. Quando autem inferius videtur admittere gratiam, cum qua homo operari non possit, dum agit: *Ad alios autem quidem vocatio pervenit, sed quia talis fuit, quâ moveri non possent. &c. vocati quidem dici possunt, sed non electi.* Hic locus non potest accipi, ut sonat: Quia ex aliis locis Aug. colligitur, quod si homo non potest tunc consentire, ergo tentationi, ut alibi loquitur Aug. sine peccato cedit. Ly ergo illud *Non potest*, debet accipi liberalius, pro non faciet, ad eum modum quo dicimus, non potest venire, hoc est, non veniet. Aut Ly *Non potest*

sumi debet moraliter, hoc est, difficulter, & ægrè potest.

Concedimus item cum Aug. l. de gratia & lib. arb. c. 16. nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus; & ratione selectionis auxilii infallibiliter operaturi, & ratione ipsius entitatis auxilii, complementis nos, ut operemur.

2. PRINCIPIMUM est. Deum in collatione non respicere consensum nostrum antecedentem naturalem, Deum item non habere pro motivo, quod huic det gratiam efficacem, quia prævidit illum sub conditione consensurum, sed pro motivo talis gratiæ dandæ, habet infinitam suam misericordiam &c. Et quia est in manu Dei collatio auxilii efficacis, censemus non dari voluntatem talem, quæ eludat omnia Dei auxilia, ut cum nullo operetur; sic accipimus locum Aug. lib. de gratia & lib. arb. quem recitat Nazarius, quæst. 22. art. 4. *Agit Omnipotens in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit*: Quomodo autem inclinabit, quo ipse voluerit? Si non potest voluntates inclinare, nisi prius illæ voliturae sint. Eodem etiam modo accipimus locum de præd. SS. c. 16. ubi dicit: *Idem aliquem credere, quia vocatur secundum propositum, non verò vocari, quia credit.* Accipimus item locum eodem sensu ex lib. de prædest. SS. c. 10. quando Deus promissit fidem semini Abrahamæ, non de nostræ voluntatis potestate promississe, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de suæ prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate consequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. 1. contra duas epist. Pelagii c. 19. dum ait: *Facere gratiam ut ex nolentibus volentes fiant, nec præsupponere volitionem* (supple naturalem) *vel antecedentem ipsam collationem gratiæ.* Ex quo etiam principio explicari debet Auct. Arausici Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram expectari, ut à peccato purgetur.

3. PRINCIPIMUM est, quod Deus auxiliis suis elevet potentiam, immisilis illuminationibus, & affectionibus primis, nos excitet, & determinet, ut ex varietate objectorum, hoc potius occurrat, quod postea liberè prosequamur; & ita sensit Aug. de gratia & lib. arbitrio c. 21. afferens etiam motum voluntatis Deo deberi.

4. PRINCIPIMUM est, quod sæpe loca in quibus agit Aug. de agentibus necessariis accipiant Thomistæ de agentibus liberis; & ita accipiunt illum locum l. 6. de gen. ad lit. c. 15. *Dei voluntas*, inquit, *rerum necessitas est*, ubi loquitur de effectibus necessariis: Tractat enim, cur Adamus in virili ætate fuerit creatus; & demortē Ezechia, quæ omnia sunt necessaria.

5. PRINCIPIMUM est, quod etiam per nos rationem principalis habeat in effectu gratioso ipsa

gratia, sed ista principalitas non stat in prædeterminatione, sed stat inprimis in hoc, quod est consensus conditionatus, sive absolutus proferatur à gratia tanquam principio pro sua parte, & agente & simul elevante potentiam, necnon etiam pro statu absoluto potest ad electionem dictam. Ita debet accipi locus ex c. 7. de gestis Pelagii. Unde ex dato principio in supernaturalibus agitur potius quam agitur. Tum quia natura de se non est principium sufficiens supernaturalium, ergo non agit nisi acta seu adjuta. Tum quia effectus sequitur suæ potentie, ergo sequitur vires aliunde acceptas, & similia. Quo etiam modo accipi debet Concil. Senense celebratum contra Lutherum 1528. ubi etiam principatus tribuitur gratiæ; ad quod alludit locus ille Ench. cap. 32. non est volentis, neque currentis, sed Dei miserationis, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam, & præparat adjuvandam & adiuvat præparatam.

RESTAT præter loca superius allata explicare duas auctoritates Aug. primam ex lib. de Cor. & Grat. c. 10. & c. 12. ubi tribuit nomini Angelis & primo homini perseverare, vel non perseverare fuisse relictum in illorum voluntate, ut sic habet: *Vi ergo &c. perseverare vel non perseverare in ejus relinqueretur arbitrio, tales vires habebat ejus voluntas, &c. &c. Vi ei perseverandi committeretur arbitrium, &c. Nunc vero etiam majoribus donis adjuvanda remansit infirmitas &c. is non solum dat adjutorium, quale primo homini dedit, sine quo non possint perseverare si velint, sed in eis etiam operatur, & velle &c. tantum quippe Spiritus S. accenditur voluntas sua, ut in Dei adiutorio, &c. manerent, si vellet, &c. subventum quæ est infirmitati voluntatis humana, ut divina quia indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur.* Ergo apparet positâ gratiâ efficaci non esse in nostra potestate, si velimus.

RESPONDET Perez de Prov. disp. ult. n. 98. Gratiam quidem, quâ Deus operatur, ut ex nobis, vel damus volentes, neque homini in Paradiso, neque Angelis fuisse necessariam; quia primus homo, & Angeli non erant nolentes ante peccatum; consequenter non indiguerunt gratiâ, ut ex nolentibus redderentur volentes, indigemus nos vel post originale, vel post attuale. Rursus, commissum illis fuit perseverandi, vel non perseverandi arbitrium, non quod ad perseverandum non indiguerint Dei adiutorio, sed quatenus sola illorum voluntas parva, inferebat in Angelis condemnationem, in Adamo ejectionem, ita ut culpa personalis esset illis necessaria, ad non obtinendum perseverantiæ donum; in nobis autem non est culpa personalis necessaria ad non obtinendum perseverantiæ donum: Multi enim infantes sine culpa personali pereunt, & multi adulti acceptâ gratiâ justificante, nullâ ipsis ulterius

permisâ peccandi potestate moriuntur, consequenter hominibus, pro præsentis statu non est commissum perseverandi, & non perseverandi arbitrium, quali totum in solidum, stet in culpa personali. Appellatur autem nostra gratia fortior, quia vincit malitiam originalem, aut personalem præcedentem: Quare autem arbitrio Adami & Angelorum promiserit Deus perseverantiam & non nostris; Rationem ibidem reddit Aug. quia nulla ratio exigebat ut tantæ facilitati operandi, non committeret Deus arbitrium perseverandi, sed attendendo ad nostram naturam lapsam, pronitatemque peccandi, aliter debuit subveniri, ut perseveraremus.

EXPLICATUR LOCUS AUGUSTINI de Cor. & Grat. c. 10. & c. 12. In explicatione hujus loci, addo insuper aliqua. Inprimis hunc locum contra doctrinam nostram primi inceperunt urgere Jansenistæ, quos, mirum est, quod sequantur aliqui Doctores. Certè legit S. Augustinum diligenter S. Thomas, non video tamen, quod ex hoc loco, eruerit differentiam efficacis Gratia, dandæ in natura integra, à Gratia efficaci, quæ datur in natura lapsa.

Deinde tenendum erit, quod Gratia data Adamo, non fuerit, & secundum fidem, & secundum principia, cujuscunque scholæ, efficax. Hinc differentia Gratia datæ in natura integra, & quæ datur, in natura lapsa, non erit differentia, adferens diversitatem in ipso efficaciam modo, sed differentia, quæ est inter Gratiam sufficientem datam Adamo, & Gratiam efficacem, quæ datur nobis. Unde etiam & ipse S. Augustinus inibi prope post medium, appellat illam Gratiam, Gratiam datam primo Adam. Secundam autem appellat, Gratiam datam secundo Adam. Verba Augustini prope post medium, sunt hæc: *Hæc est prima Gratia, quæ data est primo Adam, sed hæc est potentior in secundo Adam.* Et quia hic apud S. Augustinum, & aliâs, nomine secundi Adam, intelligitur homo obediens Legi Dei, docibilis Dei, ideo nomine hujus Gratia, datæ secundo Adam, venit Gratia efficax. Idque ostendent etiam prædicata Gratia, datæ primo Adam, mox adferenda, quod sit prædicata Gratia sufficientis. Erit ergo Gratia data primo Adam, Gratia sufficientis: Gratia autem data secundo Adam erit Gratia efficax, quam intendit hic explicare Augustinus, non autem intendit ostendere diversum efficaciam modum futurum fuisse (statu excepto) in natura integra, à modo efficaciam, in natura lapsa. *Hinc*

Denique eruitur distinctio Gratia in natura lapsa petibilis è statu, quam sic proponit Augustinus. Inprimis, quia Gratia data Adam, erat data Adam in bonis constituto, seu in statu innocentia, nobis autem, datur, constitutis in malis peccati, v. g. Originalis. Verba Augustini sunt; *Ille in bonis erat - - Sancti vero in hac vita*

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. 1. c. 2.
VI

vita, ad quos pertinet liberationis hac gratia, in malis sunt; ex quibus clamant ad Deum: Libera nos à malo. Unde & hanc gratiam, ut vides, appellat Augustinus, gratiam liberationis.

Alia differentia harum gratiarum, idque è statu petibilis est. Quia ad illam habendam natura integra non indigebat redemptore curativo, indiget natura lapsa. Verba ejusdem sunt: *Ille in illis bonis, Christi morte non eguit, istos à reatu & hereditario, & proprio, illius agni, sanguis absolvit.*

Est & alia differentia harum gratiarum, petibilis è statu. Quia gratia naturæ integræ, non erat victrix concupiscentiæ rebellis spiritui, est in nobis. Verba textus sunt: *Ille non opus habebat eo adjutorio, quod implorant isti, cum dicunt; Video aliam legem in membris meis. - - - Ille vero nulla tali rixa adversus seipsum tentatus - - - sua secum pace fruebatur.* Unde & gratiam illam Adami, lætiorē appellat, sed nostram potentiorē, quia victricem. Hinc dicit: *Non interim lætiorē nunc, veruntamen potentiorē gratia indigent isti.* Huc usque enumeravit S. Augustinus differentiam gratiæ in natura integra, à gratia in natura reparata, petibilem è statu.

Post medium ejusdem capituli, incipit sanctus Augustinus ostendere differentiam inter has gratias, ex eo, quod illa quidem fuerit sufficiens, gratia autem novi Adam, efficax. Unde quidquid nos docemus de gratia sufficiens, totum id agnovit S. Augustinus in gratia data Adamo. Quod autem nos docemus, & inculcamus doceri à nobis, de gratia efficaci, totum id agnovit S. Augustinus, in gratia, data secundo Adam.

Docuit S. Augustinus. *Istam gratiam, inquit, non habuit primus homo, qua nunquam vellet esse malus: Sed sanè habuit, in qua si permanere vellet, nunquam malus esset, & sine qua, etiam cum libero arbitrio bonus esse, non posset. Sed eam tamen per liberum arbitrium, deserere posset.* Quasi diceret Augustinus quod non habuerit gratiam efficacem, quod nunquam esset malus, sed tantum sufficiens, cum qua posset, nunquam esse malus, si vellet. Nihil hinc de differentia efficacium gratiarum. Fortè etiam innuit Augustinus, quod non habuerit donum perseverantiæ, aut confirmationis in gratia, quo posito, nunquam quisquam vult esse malus. Itidem docet inibi Augustinus, quod necessaria sic gratia ad salutem, sine qua, cum libero arbitrio, bonus esse homo non potest. Dicimus hæc omnia nos in nostris principiis.

Docuit Augustinus: *Tale quippe erat adjutorium, quod desereret si vellet, & in quo permaneret si vellet; non quo fieret ut vellet.* Quasi diceret sufficiens gratia est, cum qua homo potest operari, si vellet, efficax autem cum qua est operaturus, & quæ facit, ut vellet homo. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus

nos id totum de distinctione gratiæ efficaci, & sufficientis.

Docuit Augustinus. *Prima est enim (supple gratia data Adamo) qua fit ut habeat homo justitiam, si velit. Secunda ergo plus potest, quæ etiam fit, ut velit.* En & hinc repetit Augustinus, distinctionem gratiæ sufficientis, datæ Adamo, cum qua potest homo operari si vellet, à gratia efficaci, cum qua etiam homo est operaturus, & qua fit, ut vellet. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Quamquam hoc etiam fortè innuit Augustinus, quod perseverantia finalis in gratia alligata fuerit consensui gratioso Adami; cum tamen perseverantia finalis in gratia apud nos, non sit alligata antecederet, ulli operi bono. Totum nos id dicimus.

Docet Augustinus. *Hac autem tanto major est (supple gratia) ut parum sit homini per illam reparare libertatem perditam, parum sit denique, non posse sine illa vel apprehendere bonum, vel permanere in bono, si velit, nisi etiam efficaciter, ut velit.* Per quod explicat S. Augustinus in gratia efficaci, non tantum reperiri operativitatem, quod sine illa, non possit apprehendi bonum, sed etiam includi operativitatem, cum illa efficiat, ut velit. Nihil est hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus nos id totum.

Docuit Augustinus: *Dederat & adjutorium, sine quo, in ea (supple justitia originali) non posset permanere si vellet, ut autem vellet, in ejus libero reliquit arbitrio.* Ubi explicat Augustinus necessarium esse auxilium gratiæ divinæ, ad permanendum in bono, ita tamen, ut hanc gratiam abicere possit, cum Deus, ipsum velle in ejus libero reliquerit arbitrio. Quamquam innuit etiam hinc Augustinus, de illa ut dixi allegatione, doni perseverantiæ, ad operationem gratiosam, quod etiam innunt & sequentia verba: *Posset ergo permanere si vellet.* Nihil autem hinc Augustinus, de distinctione gratiarum efficacium naturæ integræ, & lapsæ.

Docet Augustinus: *Si autem hoc adjutorium vel Angelo vel homini cum primum facti sunt, defuisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine adjutorio, posset, manere si vellet, non utique culpa sua cecidissent, adjutorium quippe defuisset, sine quo permanere non possent.* Nunc autem quibus deest tale adjutorium jam pœna peccati est. Et hinc iteratò inculcat Augustinus necessitatem gratiæ ad opera salutis, nam liberum arbitrium, sine divino adjutorio non potest permanere, & si homini gratia sufficiens defuisset, non peccasset consentiendo malo, non enim habuisset gratiam Dei, sine qua, gratiosum opus, perfici non potest. Ad præsentem autem naturæ lapsæ statum attendendo dicit Augustinus, aliquibus in pœnam peccati, sive originalis, (ut contingit in infantibus qui moriuntur, cum non adsit modus illos liberandi ab originali) sive in pœnam peccati etiam personalis (ut cum aliquis in peccato con-

constitutus, cum dormit, macatur) denegari multum proxime sufficient; sed etiam hinc nihil docet Augustinus de distinctione gratiarum efficaciarum, in natura integra, & lapsa. De quo etiam adiutorio efficacis id dicimus, quod docuit Augustinus, illud esse tantum ac tale donum, ut eo habito velimus, & quod vi ejusdem gratiae efficacis, non solum possumus quod volumus, verum etiam volumus, quod possumus, feligente Deo gratias, cum quibus nos videt operarios. Et talem gratiam non habuit Adam. Quod inquit Augustinus, *non fuit in homine primo*. Idque ex eo, quia acceperat gratiam tantum sufficientem, vi cuius posset operari si vellet, sed non accepit efficacem, vi cuius esset operarios. Verba Augustini sunt: *Acceperat posse, si vellet, sed non habuit velle, quod posset, nam si habuisset perseverasset*. En & hinc nihil de distinctione gratiarum efficaciarum inter se.

Denique ostendit Augustinus differentiam naturae integrae & lapsae. Quia alligatum erat donum perseverantiae operationi bonae gratiosae, & quidem uni, & quidem de libero arbitrio adposito descendenti. Jam autem in nobis, nulli libere operationi, etiam gratiosae & supernaturali, alligatum est donum perseverantiae. Verba Augustini sunt: *Posset enim perseverare, etiam si vellet, quod nunc nolle, de libero descendit arbitrio*. Quod tunc ita erat liberum, ut bene posset & male. Hinc si voluisset perseverare Adam volitione ex gratia, potuisset perseverare finaliter, nostrae autem antecedenti volitioni, etiam supernaturali, non est alligata perseverantia, quae est donum & gratia specialis.

Exercitatus ad amissum verbis Augustini, & expensis, colligi non potest, quod voluerit differentiam gratiarum efficaciarum docere in natura lapsa & integra, nisi, ut dixi, petibilem esse, ad quem statum, etiam hoc spectat, quod bonae ejus voluntati gratiosae, fuerit alligatum donum perseverantiae pro in posterum, quae allegatio perseverantiae, in natura lapsa, non datur.

Alter locus est difficilis conflatus ex quibusdam auctoritatibus quae videntur Deum facere praedeterminantem ad peccata. Talis locus est ex lib. 2. de lib. arb. c. 20. ubi, *Omnis autem effectus ex nihilo est, vide quo pertineat, & ad Deum pertinere ne dubites*. Ita recitat haec verba Abi. d. 24. sed ostendit Fulgenius d. 3. f. 4. contra iudicium reperiri in Aug. nempe ad Deum non pertinere ne dubites. Citat & alium locum item ex l. 5. contra Julianum c. 3. qui locus non habetur nisi lib. de gratia & lib. arb. c. 20. ubi dicit Aug. *Deum & ad bona & ad mala inclinare*. Sed nego quod id faciat praedeterminando, sed ut loquitur S. Thom. in c. 9. ad Rom. Lect. 3. facit illo occasionaliter, in quantum Deus homini aliquid proponit, vel interiùs vel exteriùs, quod quantum est de se est inductivum ad bonum; sed hic per suam malitiam perversè uti-

tur ad malum. Longè autem difficilior locus est, cuius meminit idem Fulgenius cit. ubi docet Aug. quod potentia Dei compellamur in peccata, qui locus ut sonat, nec per Thomistas, nec per nos accipi potest. Sed illo loco solum vult Aug. Deum per suam potentiam peccata peccatis punire subtrahereque abundantiora auxilia, ex quo sumperat Julianus fundamentum laudandi peccatum. Quod autem debita sit haec explicatio colligitur ex Aug. lib. 1. ad Simpl. q. 2. Loc. habetur q. 3. de Reprobatione, & Tract. 53. in Joan. *Fecerunt peccatum, quod eos non compulsi facere, cui peccatum non placet, sed facturos esse praescivit*. Vide Suar. lib. 2. de Auxil. cap. 3. n. 9.

Auctoritas S. Scripturae.

Plures adferuntur, principales perstringentur.

Nazarius q. 22. a. 4. adducit locum ex Luc. 22. ubi Christus D. dicit: *Filium hominis sicut definitum est, vadere*. Et Actorum 4. de iudiciis Christi dicitur: *Convenerunt &c. facere, quae manus tua & consilium tuum decreverunt fieri*, & tamen certum est, passionem, Christum D. liberè tolerasse: adducitque loca in quibus praedestinare, praedefinire, praedeterminare, pro eodem sumuntur.

RESPONDETUR Conc. quod possint sumi pro eodem praedestinatio &c. sunt enim haec ut numeri, modo omnia haec ponantur cum debita explicatione, quae salvet libertatem &c. Praedefinita fuit mors Christi D. sed, ut alibi explicatur, ex suppositione praevii consensûs ad moriendum; vel si velis retinere explicationem Lugonis; Liberum Christum D. fuisse dices, quia poterat dispensationem petere, ne moreretur, & non erat praedeterminatus, ne peteret, in praesenti autem nihil simile dici potest.

Joannes à S. Thom. utitur inter alia hoc loco Matth. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum*. Ubi non dicit Christus D. quod Pater decerneret aut exhiberet, sed exhibebit, si rogavero. Et certè si nondum erat volita à Patre illa exhibitio Angelorum, quo modo affirmare Christus potuit; Exhibebit?

RESPONDETUR. Nos admittere, quod Deus de suis actibus salvâ suâ libertate possit discernere, cum ipsum decretum sit formale exercitium libertatis; hinc autem de tali decreto est res; sed negamus hoc decretum formari de actibus liberis, determinando ad unum, poni que potest hoc decretum absolutum ex parte actûs, & conditionatum ex parte objecti, volo dare, si Christus petierit exhibitionem Angelorum: Non erit autem otiosum illud decretum, quia connexum cum aliquo de facto ponendo, nempe cum volitione exhibendi Angelos ad quam exhi-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de Z.
D. VI
S

exhibitionem paratus erat de se Pater. Dicitur etiam posset quod illud *exhibebit* non grammaticaliter, sed sensu sit conditionatum, ratione antecedentium conditionum. Quæ autem adfert de percussione Syriæ, alibi soluta sunt.

3. Locus est, quia Deus de facto promittit aliqua, quæ pendent à libertate nostra, ut fidem nationum, & tamen promissio, est expressiva voluntatis internæ paciscentis, & promittentis.

RESPONDETUR. Circa actus bonos præsupponi prædefinitiones, unde etiam & promitti illa bona facta possunt; circa actus malos sufficit præscientia & decretum non impediendi. Ad alias auctoritates explicandas.

NOTO. Quod plura loca explicari possint per hoc, quod scilicet indigeamus efficaci Dei gratia, selectione auxilii, sed nego nos indigere prædeterminatione. Rursus, in pluribus locis hoc solum vult Script. quod sine gratia nihil possumus operari, sicut homo non potest vivere sine corde carneo, vel cum corde lapideo; sed non sequitur illam gratiam, debere esse prædeterminantem.

Quando autem in ordine ad conversionem dicimur esse lutum in manu figuli, hoc non est accipiendum simpliciter, alias in opere justificationis haberemus nos non nisi passivè, sicut lutum; quod est contra Trident. sed in hoc verificatur quod sicut in luto, non est principium effectivum formæ, sic nec in viribus nostris naturalibus, est principium sufficiens operandi sicut oportet ad salutem, sicut lutum non seligit sibi formam, sic nec nos auxilia gratiæ.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Argumenta à Ratione.

OBJECIT 1. Joan. à S. Thom. habito fundamento in Trid. Sess. 6. c. 5. Exordium justificationis debet sumi à gratia præveniente, & quidem efficaci, ut nos consentimus; sed noster consensus ut liber, & ut à nobis etiam, conducit ad justificationem; quia sine consensu nostro non justificamur; Ergo non à sola gratia, est exordium justificationis, & cum illud exordium non possit sumi à gratia indifferente, quia quod est indifferens, nihil determinatè exordiri potest; Ergo exordium illud ante consensum, est efficax, consequenter prædeterminativum.

RESPONDETUR. Per nos exordium justificationis, esse à principio, quod tam consensus absoluti, quam conditionati, est causa. Porro, gratia est exordium justificationis in quantum dicit rationem virium, operativitatis, auxilii &c. quod non confert sibi creatura, sed accipit à Deo; consensus autem noster non conducit ad justificationem, quasi tribuens vires agendi, à quibus viribus desumitur initium justificationis; sed conducit ad justificationem ut connotatum illius auxilii; jam autem Trid. hoc solo sensu

docuit exordium justificationis non esse ex nobis, quia scil. vires agendi supernaturales, à quibus incipit motus, non tribuimus nobis; sed non docuit, quod illud principium non dicat connotationem consensus conditionati gratiosi, præcedentis absolutum statum. Consequenter tamen dici potest, exordium justificationis in genere efficientis sumi à gratia, in genere autem causæ formalis ab ipso actu ex gratia elicito: neque enim in negotio salutis nostræ merè nos passive habemus. Illam autem gratiam non admittimus esse indifferentem in entitate; si enim à parte rei existit, determinatè existit; nec admittimus indifferentem etiam per exclusionem determinationis ad agendum, petibilis ex suppositione consequenti; sed admittimus indifferentem, per exclusionem determinationis præcedentis, quæ positâ, non possumus non operari. Illa propositio: Gratia præveniens si non sit efficax, non potest dare exordium in justificatione, falsa est, cum etiam gratia sufficiens possit illam exordiri, licet non sit exorsura. Fortè etiam imaginatur arguens, nos non admittere efficaciam in actu primo ante statum absolutum, quod falsum est; quidquid sit in quo illa stet: Concedimus item prævenientem gratiam, non quidem antecedenti prædeterminativâ, sed completivâ in ratione virium, elevativâ potentie &c. quidquid sit, quomodo distinguatur à gratia adjuvante. Hic autem diligenter annotandum est; nec gratiam quæ efficax est, nec prædeterminationem, nec specialem Dei favorem esse omnino necessaria, ad hoc, ut possumus consentire, quia positâ gratiâ sufficienti omnia hæc possunt non haberi; & tamen cum illa possumus operari bene. Unde ulterius dicitur: Justificationis initium non esse à gratia sufficienti, quæ sufficiens est, quia hæc gratia importat, quod non sit operatura, in initio autem salutis est operatio: Nec proficiscitur à gratia efficaci, quæ efficax est; sed proficiscitur à gratia efficaci materialiter, seu efficienti.

INSTARI potest 1. Proficiscitur consensus absolutus à gratia in actu primo operatura; Ergo & consensus conditionatus.

RESPONDETUR. Quia habetur aliquid antecedens consensum absolutum, à quo potest desumi iste actus primus; statum autem conditionatum, nihil antecedit, nisi possibilitas, quæ æque se habet ad utramque partem, adeoque non confert determinatè infallibilitatem.

INSTARI potest 2. Effectus absolutus ab iisdem principiis pendere debet, à quibus & conditionatus.

RESPONDETUR ab iisdem principiis in ratione virium, causæ, operativi, pendet effectus absolutus & conditionatus; sed non ab iisdem ratione formalitatis petibilium à statu, & non ab iisdem sub ratione operaturæ causæ, & quia formalitas causæ prout operaturæ efficacis, prout in-